

Interactions and presenting selves in virtual neighbourhood communities on social media¹

Tugay Sarıkaya² 

²İstinye University, Communication Faculty, Department of Radio, Television and Cinema, İstanbul, Türkiye.

ABSTRACT

This research aims to examine the interaction within virtual neighborhood communities and investigates their role in shaping neighborhood identity. With digitalization, it has become possible for cultures to find new opportunities for dissemination, while arguments have been made that cultures are also beginning to disappear. Considering these discussions, this article aims to investigate how neighborhood identity, culture, and cultural memory are re-produced and sustained through digital platforms. Understanding the effects of digitalization on cultures is crucial for understanding many organizations, institutions, cultures, and communities. To illustrate the impact of digitalization on neighborhood identity and culture through virtual neighborhood communities, the Facebook virtual neighborhood community "Feriköy Platformu," comprising 7,604 members, was selected as the case. Comments and posts (n: 14,773) between May 30 - December 30, 2022, on this virtual neighborhood community were analyzed using Van Dijk's discourse analysis method. These comments and posts were manually compiled into Excel and evaluated across specific categories. The results indicate that members expressed a strong attachment to their neighborhood through this virtual community. This situation has revealed the importance of the virtual neighborhood community for the maintaining and reinforcing neighborhood identity and culture. However, certain elements of neighborhood culture and identity were either consciously or unconsciously excluded.

KEYWORDS

Social media, self, virtual communities, İstanbul, mead.

Introduction

Discussions surrounding virtual communities, facilitated by Web 2.0, have gained prominence in recent years, particularly in the context of identity and self (Gottschalk, 2010; Rodriguez, 2013; Pranata and Putri, 2020). These communities encompass a broad spectrum, ranging from online forums to football fan groups. Furthermore, virtual communities, enabled by the Internet and amplified by the emergence of social media, necessitate exploration across various dimensions. Understanding societal and communal shifts is paramount for elucidating contemporary issues and concepts in the evolving media landscape. Through virtual communities, concepts, such as community, identity, memory, and space, are regain prominence, prompting a need for reassessment. Particularly, research on virtual community and identity indicates that virtual communities are considered in the context of identity (Parsell, 2008; Cheng and Guo, 2015).

In addition to these concepts, it is crucial to examine neighbor and neighborhood relations, which are often overlooked in academic studies, through the lens of virtual communities. Indeed, urban structures undergo changes, especially in cities like İstanbul, where change and

¹ This article is based on the doctoral dissertation titled "The impact of virtual communities in shaping and reproducing cultural memory, neighborhood identity and culture."

development are constant. However, the impacts of neighborhoods and virtual communities on local interactions are rarely explored in academic discourse. At this juncture, exploring the relationship between virtual communities and neighborhoods can help us understand a profound social change. Furthermore, it will uncover a new area of study regarding the evolving nature of neighborhood identity.

The relentless growth of cities and consequent population mobility necessitate changes, particularly in district and neighborhood structures. However, individuals who wish to maintain their connections to the districts and neighborhoods where they currently reside or have previously lived, and who prioritize preserving their identity and culture, continue to share, reminisce, and convey the district and neighborhood culture through virtual communities established on social media. These transitions provide a significant platform for understanding both individual self-perception on a micro level and the broader societal and community structural changes on a macro level.

Virtual neighborhood communities, predominantly emerging on social media platforms, represent a central focus area. The impact of interactions on identities, and consequently on district identity, through virtual communities on social media, is a pertinent topic of discussion.

This study aims to investigate interaction within virtual neighborhood communities and its contribution to district identity. Two key questions were formulated accordingly: (Q1) "How is interaction revealed in virtual neighborhood communities on social media?" (Q2) "How does communication and interaction within virtual communities on social media contribute to the sharing of neighborhood identity?"

Feriköy Platformu virtual district from Şişli/İstanbul was selected as a case for this study. The Feriköy district is an area that continues to thrive and maintain its centrality in tandem with Istanbul's deeply rooted yet ever-changing urban structure. It is one of the central districts of Istanbul and has also undergone a historical process paralleling the city's evolving structure. Feriköy has undergone significant demographic changes, especially in recent years. This situation mainly arose from the decrease in the Armenian and Greek populations. These changes have been significantly reflected in the neighborhood's identity and culture. This has specially made Feriköy a central topic of discussion concerning changing cultural elements and the lost neighborhood identity. A significant portion of the neighborhood's population has left, and there have also been migrations from different countries to the neighborhood. This raises curiosity about how the presence of a dispersed neighborhood community will reflect on the virtual neighborhood community. This research is limited to Feriköy. Indeed, there are prejudices that the cultural change in Feriköy is more intense than that in neighboring districts. On the other hand, the Feriköy Platform has been decisively chosen as the most active and populous sample for sharing related to the neighborhood on Facebook. At this juncture, having Feriköy as a case has the potential to draw inferences about virtual communities within the broader context of the city on a macro scale. All posts and comments shared (n: 14,773) by members between May 30 and December 30, 2022, were collected, and Van Dijk's critical discourse analysis method was employed for analysis.

George Herbert Mead's approaches as a theoretical framework

George Herbert Mead's studies in social psychology draw upon various intellectual and scientific resources, including psychology, American pragmatism, German idealism, and Darwinism (Reynolds, 1993). Mead (2019), although trained as a philosopher, also extensively delved into the social sciences. He notably focused on the capacity of cultural environments and organisms, including humans, to utilize symbols.

In contrast to structuralists, Mead's (2019) depiction of society adopts a micro-theoretical approach that centers on individuals and their interactions. According to this perspective, societies, communities, or broader social phenomena emerge through the communication,

interaction, or behavior of individuals among themselves. In this view, individuals, rather than structures, occupy the focal point of society. Such an understanding provides a fertile ground for elucidating the formation of virtual communities where individuals convene.

Mead's (2019, pp. 172-173) framework posits that individuals harbor multiple selves, presenting these selves as objects to themselves as circumstances dictate. It is imperative to underscore Mead's (2019, pp. 195–196) differentiation between the individual self and the social self to grasp individuals' positions within the community. The distinction between individual self and social self, also articulated as I/me, is directly tied to social experiences. The social self represents the type of self that individuals construct in response to the attitudes of others within the community. Consequently, it fluctuates based on the prevailing thoughts, behaviors, attitudes, or events within the community. In essence, the social self is a manifestation of the self that incorporates information about the community or society. For instance, when attending a movie theater, individuals refrain from singing or shouting loudly, cognizant that such behavior would not be tolerated by the community. It is essential to acknowledge that the formation of the social self is contingent upon the perceptions of other individuals within the community (Sarıkaya, 2023a; Sankır, 2010, p. 10-11).

In delineating the characteristics of a community, several concepts, such as solidarity, needs, institutions, media, culture, and meaningful symbols (language), are implicated. In essence, the formation of a community necessitates a shared language, common attitudes, generalized others, common needs, and indirectly, a shared culture and social selves. Mead's (2019) framework presents a highly productive mindset for comprehending contemporary art districts or neighborhood communities established on social media platforms.

Mead's (2019) theoretical perspectives remain influential within current sociology and new media research. Jerolmack and Tavory (2014) drew on Mead's studies on society and self to explore the dynamics between humans and non-humans. Recently, Mead's ideas have been increasingly utilized to elucidate communities formed on social networks or the Internet. Juliadi and Ardani (2019) based their study on social media opinion leaders on Twitter on Mead's ideas. Similarly, Robinson (2007) examined the concepts of cyber self and offline self, drawing on Mead (2019). In his research, Martinka (2012) employed Mead's symbolic interaction approach to analyze consumer behavior on social media.

Relationship between identity and self

In identity studies, the pivotal question "Who am I?" serves as the cornerstone for defining identity (Sarıkaya, 2013). The focus on this inquiry is paramount, as it necessitates an exploration of the concept of "I" and a corresponding understanding of self-awareness. This approach elucidates the notion of self; thus, discussions on identity inherently involve an examination of the concept of self. Questions, for example, "What defines us?" or "Which culture do we belong to?" probe the essence of our identity and how it is constructed. At the heart of such inquiries lies the concept of self, with individuals who have attained self-consciousness serving as the focal point.

For identity to manifest, the self must first emerge. Identity arises when an individual perceives themselves as an object and acknowledges the distinctions between themselves and others. While Mead (2019) illustrates that societies/communities are comprised of individuals with distinct selves, Goffman reveals how individuals present specific selves by assuming various roles. The underlying principle of both approaches lies in individuals' capacity to possess or project an identity rooted in their true selves.

The concept of self, deemed a crucial stage in individual development, marks a significant milestone in the process of shaping one's identity or sense of belonging (Mead, 2019). Identity, emerging subsequent to the formation of self, pertains to an individual's behavior and attitude upon recognizing their personality, sense of belonging, or exclusion. In this light, identity can be

likened to attire donned by the self. According to Assmann (2018, p. 241), identity initially comprises two fundamental distinctions: "I" and "we." While "I" denotes individual and personal identity, "we" is used to denote collective identity. Individual identity is shaped by unique personal attributes, whereas personal identity is influenced by the roles acquired in the social environment. These two types of identity are rooted in socio-cultural influences. Identity, whether social or individual, emerges through the formation of consciousness. Individuals transform their selves into identities by assimilating into common cultural frameworks. Mead (2019) asserts that forming social identities from selves involves the interaction of both the self and others. Assmann (2018, pp. 144-145) underscores Mead's insights to elucidate the concept of identity, establishing a direct correlation between self and identity. He argues that identity should never be viewed in isolation; instead, unity and belonging stem from diversity, and selfhood emerges through interaction with others. In this context, identity, akin to the self, flourishes within diversity.

Neighborhood identity

Neighborhood identity, which can be seen as addressing the formation of identity and cultural identity on a micro-scale, is shaped by various historical and traditional roots, such as religion, race, and ethnicity, as well as by the unique characteristics of specific living areas. For instance, regardless of one's religious affiliation, churches, mosques, coffeehouses, schools, and various cultural and social venues within a certain region significantly influence the identity experienced in that area, setting it apart from others. These elements serve to reinforce identities, with all buildings in a neighborhood and district contributing to the local culture and playing crucial roles in identity formation. Beyond mere physical structures, the shared meanings and values associated with these buildings contribute to the cultivation of culture and identity among the residents.

Changes in the spaces that define the identity of a district or neighborhood also play a pivotal role in identity transformation. Indeed, as spaces evolve, elements of the district's culture and identity may fade into obscurity over time. However, the identity crisis experienced by newcomers migrating from other regions to a district or neighborhood begins to dissipate as they interact with the places and people of their new surroundings. The interactions established by newcomers with local residents entail new contributions to the district's identity for the newcomers, reshaping the existing culture of the district or neighborhood. Conversely, a more homogeneous neighborhood identity, fostered by long-term residents, may exhibit a greater propensity to perceive outsiders as threats and engage in exclusionary behavior. In such instances, fostering communication with newcomers becomes crucial in mitigating threats to the district or neighborhood identity, serving as an essential element (Stevenson et al., 2019). In neighborhoods characterized by individuals with diverse backgrounds or norms, healthy communication among individuals correlates with reduced social tensions.

To discuss neighborhood and district identity, residents of the area must have some degree of familiarity with one another. However, it is crucial for them to unite around common issues, seek shared solutions, contemplate necessary actions, and consequently foster a sense of belonging. Interactions centered on this sense of belonging serve to reinforce awareness of being part of the neighborhood (Türkan, 2021, p. 243; Çetiner, 1972, p. 36; Erkan, 2019, p. 57). Alver (2013, p. 49) asserts that belonging to the neighborhood is cultivated from childhood and influences all attitudes and behaviors. Indeed, through the discourse of "our neighborhood," individuals embrace their living environment. However, this sense of belonging is continually reaffirmed and strengthened through ordinary or significant events, such as weddings, holidays, funerals, thefts, floods, and earthquakes within the neighborhood, enhancing communal bonds.

Neighborhoods and districts represent a sense of community beyond their spatial confines. These environments, where people live their daily lives in unity, also foster identity development. Particularly in neighborhoods where multiple generations reside, neighborhood identity is

profoundly ingrained. Despite contemporary trends portraying neighborhoods as disconnected collections of apartments or housing complexes, these areas still maintain a sense of identity and loyalty in cities striving to preserve traditional values (Tacırlı, 2017, p. 7; Kutlu, 2016, p. 85). According to Alver (2013), the distinction between one neighborhood and another transcends mere spatial delineations, serving as a marker of social differentiation.

The emergence of virtual communities

The term "virtual community" was initially coined by Rheingold (1993) to describe networks of personal relationship in cyberspace. Over time, the concept evolved to encompass the sharing activities of a group of individuals in cyberspace based on their common interests. According to Ridings et al. (2002), a virtual community emerges when a group of people with shared interests and practices regularly communicate via the Internet and convene in a common online space. Although physical interaction is absent, users can gather in virtual environments to address specific issues to specific problems or fulfill requests. These platforms may include private chat rooms, newsletters, forums, email programs, or Facebook groups.

Commitment plays a crucial role in forming a virtual community, where members' dedication to shared goals fosters cohesion. Rheingold (2000) suggests that with the advent of new communication technologies, individuals inevitably seek to establish new communities as a means of breaking away from dominant ideologies.

Virtual communities appear on various platforms, such as email lists, chat rooms, online shopping sites, newsletters, social media groups, forums, blogs, photo-sharing platforms, and gaming sites. These platforms not only facilitate participation and exit but also reduce costs. However, while relationships in virtual communities are generally more egalitarian, sharing or interactions do not always occur simultaneously. In other words, in virtual communities, it is easier to revisit past posts, respond later to previously shared content, and recall previous discussions. This allows members to track past conversations and exchanges, regardless of when they joined the community, fostering the transfer and preservation of culture.

Methodology

The "Feriköy Platformu" comprises 7,604 members, including both residents of Feriköy and individuals from outside the neighborhood. Within the scope of this research, all comments and posts (n: 14,773) between May 30th and December 30th, 2022, on Feriköy Platformu virtual neighbourhood community (n: 7.604) were manually extracted and categorized under the categories specified below. At least one post has been identified on all the days mentioned above. No days without posts have been detected within the specified periods. This study employed Van Dijk's critical discourse analysis (CDA) method in the study context.

According to Van Dijk (2015), critical discourse analysis (CDA) should primarily address several key points. CDA primarily focuses on social and political issues rather than analyzing texts individually. Secondly, adopt an interdisciplinary approach to identifying problems. Third, it seeks to explain problems rather than merely identifying them, relying on social relationships and interactions. Critical discourse analysis is utilized to detect gender inequalities, and issues related to racism and nationalism, analyze media texts, examine political debates, and scrutinize institutional formations.

One of the primary motivations for utilizing Van Dijk's critical analysis method is to uncover insights into the explicit values expressed and those left unspoken. Moreover, it aims to critically assess concepts, such as racism, nationalism, ideology, and discrimination within the texts under examination. Additionally, Van Dijk's ability to elucidate interactions within communities renders this method well-suited for its application. Van Dijk (2015) discusses CDA in terms of both macro and microstructures. He considers power structures, ideology, inequalities, and domination, which he addresses at the macro level, as well as language use, interactions, and

communication processes, which he examines at the micro level, as important components of critical discourse analysis. Moreover, Van Dijk suggests that micro and macro levels coexist as an integral part of daily life, making it challenging to separate them. For instance, racist discourse within a community may impact society both at the micro level, influencing individual interactions, and at the macro level, prompting discussions about racism (Van Dijk, 2015, p. 354).

All findings were categorized within the context of self and identity. Consequently, the obtained comments and posts were systematically analyzed within both the micro and macro structures under the following categories during the critical discourse analysis of the findings. This analysis will simultaneously consider both macro and microstructures under the following categories.

- Belonging
- Social Relationships and Interactions
- Funerals, Weddings, and Celebrations
- Religious and Official Commemoration Days
- Historical Figures, Persons, and Events

These categories were determined based on the self-approaches outlined by Mead and the virtual community data collected before coding the sample data. At this stage, the aforementioned categories serve as the overarching headings for the various forms of sharing within the virtual community.

Critical discourse analysis of shares on the virtual neighborhood community Feriköy platformu

"The Feriköy Platformu is a virtual community established by the residents of Feriköy district in Şişli. Between May 30 and December 30, 2022, 14,773 shares and comments were made. The content of these shares and comments predominantly revolves around expressing good wishes.

Analysis of the responses gathered from Facebook posts and comments reveals that expressions of belonging (affirmation of district identity), photo sharing, funeral announcements, memory sharing, and communication among physically distant individuals shape the interaction and communication within the virtual community. However, the decline in neighborly relations and reduced opportunities for communication in the physical environment, as well as geographical distances, are also significant factors contributing to interaction within this community. Meanwhile, current district residents utilize the virtual community to stay connected with their neighborhood, compensating for the breakdown of local friendships and neighborhood relationships in the physical world.

Through these interactions and communications, shared photographs and the memories and events associated with them play a crucial role in preserving the district's culture. Particularly, a direct link has been observed between shared photographs and the collective memory of the district. Participants consistently recall and discuss these photos within the virtual neighborhood community, reinforcing the concept of neighborhood memory. Whether through sharing, commenting, or simply observing, everyone engages with this community to uphold and strengthen their neighborhood identity. While not explicitly stated, sentiments, such as "staying informed about the neighborhood" and "keeping up with neighborhood happenings" indicate a desire among members to sustain this identity. Despite diminishing local relations and physical environments, the virtual neighborhood community offers an alternative space for maintaining this sense of belonging.

However, it was noted that the word "Allah" was used 1,154 times in "good wishes" messages. This suggests religious references are prevalent among members of the virtual community,

highlighting the visibility of Muslim identity alongside district identity within the community. These observations inform the discussions surrounding community dynamics."

Virtual Community - Feriköy Platformu
Establishment Year - December 19, 2014
Sampling Time Interval - May 30 - December 30, 2022
Number of Members/Followers -7.604
Number of Posts - 3606
Number of Comments - 11.167

Figure 1 Virtual community infos

Belonging

On the Feriköy Platformu, expressions of belonging are conveyed through sentences in the first-person plural form, using "we." or "our"

"Friends, if you comment on this Instagram page, it will be a great advertisement for our Feriköy."

Sentences, such as "ours," "we," "ourselves," "our residents," "all of us," "we wish," and similar constructs collectively form a discourse of belonging around good wishes, memories, and narratives. At this point, it is evident that virtual community members express their own sense of belonging and perceive everyone as part of the Feriköy community. Especially in texts expressing loyalty to Feriköy, the use of the term "we" is often followed by narratives of allegiance to Feriköy. Additionally, the phrase "my Feriköy" is a common expression, embodying Feriköy as a personal entity and indicating a perception that Feriköy belongs to them. This reflects a stance of preserving neighborhood identity and culture. Expressions of belonging do not necessarily emphasize physical connections to Feriköy. Limited comments or shares from individuals living in different areas but wishing to maintain their connection to Feriköy have been observed within the community.

Being a Feriköy native is also presented as a source of pride. Nine comments were found where individuals proudly declared themselves as Feriköy natives. In this context, it has been revealed that the virtual community portrays neighborhood identity intensively, akin to the fervor seen in football fandom. However, historical discourse is relatively scarce within these expressions of belonging. Although memories and narratives are shared, they do not constitute the primary theme of expressions of belonging. Despite its historical background, the Feriköy Platformu does not extensively transmit neighborhood identity through historical facts. This can be attributed to the changing demographic structure of Feriköy, especially since the 1960s, accompanied by migrations and urban transformations. Furthermore, being a Feriköy native is understood more as a source of pride in contemporary times rather than an identity rooted in historical formation.

"I feel proud to join the distinguished group of Feriköy, which is one of our exceptional neighborhoods. I believe we share common traits. I express my gratitude for your acceptance."

Expressions of pride in being a Feriköy native have been encountered, suggesting a veiled reference to subsequent migrations and the changing demographic structure. Indeed, Feriköy has undergone urban transformation over the past 15 years.

Moreover, it is not inaccurate to say that alongside the identity of being a Feriköy native, the Muslim identity is also presented through the concept of "Allah." There were no shared narratives indicating the identity presentations of Armenians or Greeks, who once constituted the majority in the neighborhood or lived their Feriköy identities. The presentation of identity as

being Feriköy native and Muslim is noticeable. This aspect will be further explored in subsequent sections.

"The love for Feriköy is a passion." This expression has also been frequently stated. When considered alongside expressions of pride, it indicates that members of the virtual community feel a sense of belonging with a romantic sentiment rather than mere nostalgia. Additionally, it is noteworthy that the word "Feriköy" is used quite frequently in sentences, imbuing it with a humanistic meaning. Expressions and comments, such as "You are a legend, my Feriköy," "You are amazing, my Feriköy," "Our Feriköy," "We are Feriköy natives" not only convey individuals' attachment to the neighborhood but also transform into narratives of love beyond mere loyalty.

The Feriköy Primary School emerges as a crucial symbol in expressions of belonging. Those who have lived or still live in the neighborhood often refer to their time attending Feriköy Primary School when reminiscing about their connection to the neighborhood. Particularly, sentence structures, such as "I studied" and "I graduated" are predominantly associated with Feriköy Primary School.

Social relationships and interactions

Social relationships and interactions are crucial for the transmission of interactions within the community and for shaping the identity, culture, and memory surrounding these interactions. Notably, interactions between individuals who were once neighbors in Feriköy but now reside in other cities garner attention. It has been observed that these individuals reconnect through posts on the community platform after many years. This phenomenon highlights how individuals who had to migrate due to the changing district structure find the opportunity to communicate again through the Feriköy Platformu. Interactions often commence and persist through phrases, such as "God bless you," "good night," "where are you," "thank you," "good morning," and "hello."

"Mustafa Yakupoğlu, yes, I am in Zurich, where are you?"

"Hello, has your cat been found? There is a cat on Baruhane Street, Gediz Street. It looks like it has been around here since yesterday evening, and it is a calm cat. It looks like its hair has fallen out on its right side, but I am not sure."

Especially when individuals inquire about each other's current locations, it becomes evident that the neighborhood is somewhat physically dispersed. However, they remain connected to the identity of Feriköy through their participation in this community. Statements from those born and raised in Feriköy and from those who once lived there but have since moved elsewhere parallel each other, demonstrating their enduring loyalty to Feriköy. The following example encapsulates this sentiment:

"We weren't kidding when we said everywhere was Feriköy, this is Çınarcık. I have been seeing the Feriköy sign on the walls of Çınarcık for more than 20 years. Today, we saw this sign on the beach. It is bigger than the borders of Feriköy. We have seen it everywhere. Now, what do we all say together, FERİKÖY IS A LOVE."

Religious, political, and ideological views do not permeate social relations and interactions within the community. There are no posts or comments related to political or ideological events. Community members prioritize their social relationships above their political affiliations. The interactions primarily consist of inquiries about the well-being of those residing in the district, encounters between former Feriköy residents, and discussions about Feriköyspor matches. It was observed that participation in Feriköyspor matches is closely linked to being considered a good member of Feriköy. This suggests that not only Feriköy itself but also Feriköyspor is embraced as an institution. The Feriköy Platformu community, as a virtual neighborhood community, aims to foster connections in physical environments as well. This is evidenced by weekly invitation posts to Feriköyspor matches.

In addition, interactions are observed through various mutual aid posts and comments. These interactions involve topics, such as lost and found pets (cats and dogs), pet adoption, the redistribution of old items, and job postings. These posts also highlight the virtual neighborhood community's efforts to contribute to real-life situations.

It has not been observed that individuals who have recently moved to the neighborhood engage in interactions through the virtual community. However, these interactions appear to significantly influence a sense of belonging and neighborhood identity, in addition to contributing to real-life scenarios. Indeed, instances where lost pets have been found, and new owners have related to items are notable. Comments, such as "the items have been given away" or "all items have been promised" draw attention. Similarly, posts regarding lost cats, such as "Is anyone missing this cat?" or "We found our cat," garner attention.

Nostalgic posts serve crucial functions in fostering interaction within the virtual community. Sentence structures, such as "hey, those were the good days," "I miss you," and "those were good days" convey a sense of melancholy when reminiscing about the past.

"For me, it was the cinema of my youth. I used to go to the 11matina on weekends. Hey, those days are gone. Hey, thank you for reminding me."

There is no ideological discourse present in the interactions apart from discussions related to Muslim identity. Additionally, there are no statements regarding the neighborhood's diverse ethnic and religious composition. However, it is noteworthy that the virtual neighborhood community predominantly portrays a Muslim-Turkish identity, despite the presence of Armenians and individuals from various ethnic backgrounds in the neighborhood.

Funerals, weddings, and celebrations

Funerals (Religious Discourses) and Weddings (Congratulatory Messages, Good Wishes) constitute 85.5% of all comments in this category. One of the most significant factors that engage the community in sharing and commenting is the news of funerals and deaths. Nearly every day, funeral announcements are made for deceased tradesmen, prominent figures from Feriköy's recent history, football players, and individuals considered significant in Feriköy's history and community relations.

"KEZBAN DUMAN, my sister and a longtime resident of Feriköy, who welcomed everyone with an open door and table, and the mother of Şahin, Şaban, and İsmail Duman, passed away due to a heart attack last Thursday. I am only now able to share this news because of recent information. May God have mercy on her soul. My condolences go out to her family and all those who loved her. May she rest in peace."

Two primary functions of these posts are evident: Firstly, individuals with ties to Feriköy learn about the passing of community members and express their condolences through comments. This also serves to remember significant figures from the district's past. Secondly, the interactions highlight memories of the deceased individuals, contributing to the preservation of Feriköy's identity and the transfer of cultural heritage and memories from the past.

However, it is observed that only Muslim and Turkish funerals are shared, despite the presence of other communities within or throughout the district's history. This might suggest that the page's content is influenced by a predominantly Muslim-Turkish identity, regardless of the district's demographic makeup. Non-Islamic traditions are not represented in the community's expressions, indicating a lack of integrated structure in terms of cultural representation.

In addition to funeral announcements, daily posts with good wishes also garner attention. Particularly, greetings, such as "good morning," "have a good week," "happy Friday," "good evening," and "happy Sunday" strengthen interactions and the sense of community among Feriköy residents.

Religious and official commemoration days

Religious and official commemoration days are also discussed within the framework of Muslim-Turkish identity, reflecting the general sentiment of the community. Celebrations related to Eid, particularly Eid al-Adha and Eid al-Fitr, garner attention, along with occasional mentions of days, such as Teachers' Day, Father's Day, Daughters' Day, and International

Women's Rights Day. Notably, these celebrations are often associated with Atatürk. For instance, phrases like "Especially Head Teacher Mustafa Kemal ATATÜRK" are frequently used, particularly on Teachers' Day, and similar associations are made on International Women's Rights Day.

Republic Day and Victory Day are also celebrated fervently, often with direct references to Mustafa Kemal Atatürk. Approximately 60 congratulatory posts and comments directly mention Mustafa Kemal Atatürk in connection with these occasions.

In this context, Turkish identity, as a supra-identity, takes precedence over district identity, and the expression of belonging is centered around this supra-identity. However, there is no celebration or mention of Armenian, Greek, Jewish, or other ethnic or religious holidays. Despite the diverse demographic structure of the community, these groups are not visibly represented in the virtual neighborhood community.

Historical figures, persons, and events

The category of Historical Figures, Persons, and Events is characterized by a notable presence of stories and narratives concerning Atatürk within the community. Moreover, even other historical figures are often referenced in relation to Atatürk. For instance, one might hear remarks such as, "The late uncle Behlül had eyebrows reminiscent of Atatürk."

In addition, posts about local tradesmen, educators, and individuals after whom the district is named also draw attention. These narratives serve the purpose of preserving the district's cultural heritage and collective memory. For example, discussions about the Ferry family, who are believed to have lent their name to Feriköy, contribute to the district's identity and serve as crucial elements in the transmission of its historical memory. A post mentioning, "Five generations of ferries," is a testament to this. Furthermore, articles titled "The first owners of Feriköy" serve as significant conduits for preserving cultural and historical memory, although it's challenging to ascertain the exact readership due to the nature of Facebook.

Some notable events are also shared within the community. Discussions about severe winters, particularly the harsh winter of 1987, shed light on past challenges. Records indicate that the December winter of 1954, the flood of 1989, and the winter of 1987, which brought heavy rains, were particularly noteworthy. Furthermore, occasional inquiries, such as "Do you remember this tradesman?" prompt discussions about familiar names like "Tailor İsmail" and "Ertan from Nurcan Pharmacy."

Conclusion

The development of the Internet and its community-building potential have facilitated many new studies. Social media applications, which gained prominence with Web 2.0, and the virtual communities they foster have introduced fresh perspectives to identity, culture, and society. They have transformed community structures existing in physical environments or on the verge of disintegration. District identities and cultures, eroded by urban transformation, migration, and shifting demographic patterns, have found new avenues for expression.

Facebook hosts hundreds of virtual neighborhood communities. These platforms primarily offer interaction opportunities for neighbors and old friends who cannot meet in person. Additionally, they facilitate the preservation, transmission, and "deterritorialization" of identity and culture.

Various theoretical approaches aim to comprehend community dynamics within social media and virtual neighborhood communities (Sundaram et al., 2012; Sarıkaya, 2023a; Sarıkaya, 2023b; Robaeyst et al., 2022). Symbolic interactionism, rooted in the Chicago School, and theories concerning self and society offer avenues for exploring neighborhood identity and culture within these virtual spaces. Symbolic interactionism posits that communities form through individual interactions. Virtual neighborhood communities, where individuals communicate and express their identities, align with this theoretical framework. They also allow for reevaluation of concepts, such as self-identity, culture, and space, and introduce phenomena like the "digital self" and "new self-spaces" to scholarly discourse.

Self-presentations in virtual communities have been the subject of many studies (Zhou et al., 2024; Gottschalk, 2010; Fenton et al., 2023; Oloonabadi and Baran, 2023). However, this study distinguishes itself from the current studies by addressing issues of identity, culture, and cultural memory and neighborhood within interactions in the virtual neighborhood community. This virtual community represents a new spatial order to some extent, preserving eroding neighborhood identities and cultures. While face-to-face interactions in physical neighborhoods have diminished, virtual communities provide an alternative for individuals seeking to maintain neighborhood connections. Although they cannot fully replace physical interactions, they offer a viable alternative. Symbolic interactionism enriches discussions in social media studies and facilitates the examination of individual-centered interactions on social media to understand community dynamics.

While this study represents one of the first investigations into virtual neighborhood communities, it extends beyond conventional social media research. It underscores the need to reconsider identity, culture, and memory, considering the interactive nature of the Internet. Future studies are crucial for assessing the status of district identities and transfers in physical environments and the persistence of virtual district communities. The trajectory of virtual neighborhood communities in the future remains uncertain. These communities emerged in response to the decline of physical communities. While the characteristics of the two neighboring districts may vary, both underscore the importance of declarations of belonging in fostering interaction within virtual communities. Parallel to this work, a similar project could be considered on a larger scale, either for different neighborhoods within the same district or the entire city. Additionally, new terms and formations, such as "virtual neighborhood identity" or "virtual neighborhood culture" could emerge in the future. These formations could exist independently of the physical realm. Furthermore, global migration trends could make virtual neighborhood communities a more central area of focus. "In addition, this work could pave the way for virtual community projects related to migration, akin to those seen in rural communities. Furthermore, with the advent of virtual reality technologies, there is a potential for shifts in the concept of virtual communities may evolve significantly. This study can guide further research by providing a basis for comparison with different types of virtual communities.

The disparity in characteristics between neighboring districts challenges the notion that districts and neighborhood structures are merely geographical areas. This observation prompts new discussions and arguments regarding the nature of community formations.

Finally, participation in virtual communities among different generations can provide meaningful data for future studies. Considering the participation rates in virtual communities across generations, as mentioned in Fidan's (2023, p. 179) and Gradim's (2009) articles, addressing the research from the generational perspective may open doors for new studies.

References

- Akar, E. (2010). Sanal toplulukların bir türü olarak sosyal ağ siteleri – bir pazarlama iletişimi kanalı olarak işleyişi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 107-122.
- Alver, K. (2013). *Mahalle: mahallenin toplumsal ve mekânsal portresi*. Hece Yayınları.

- Assmann, J. (2018). *Kültürel bellek*. Ayrıntı Yayınları.
- Cheng, Z. C., & Guo, T. C. (2015). The formation of social identity and self-identity based on knowledge contribution in virtual communities: an inductive route model. *Computers in Human Behavior*, 43, 229-241.
- Çetiner, A. (1972). *Şehircilik çalışmalarında donatım ilkeleri*. İTÜ Mimarlık Fakültesi Yayını.
- Erkan, N. Ç. (2019). Mahalle odaklı katılımın mekânsal boyutları. In *Mahalle Odaklı Katılım* (pp. 55-66).
- Fenton, A., Keegan, B. J., & Parry, K. D. (2023). Understanding sporting social media brand communities, place and social capital: A netnography of football fans. *Communication & Sport*, 11(2), 313-333.
- Fidan, M. (2023). X, Y, Z ve gelecekteki Alfa, Beta, Gamma kuşakları: Kişilik tiplerinin kamusal yaşama katılım düzeyleri. In *Kişilikte Güncel Çalışmalar* (pp. 150-185). Nobel Bilimsel.
- Giddens, A. (1984). *The constitution of society: outline of the theory of structuration*. Univ of California Press.
- Gottschalk, S. (2010). The presentation of avatars in second life: self and interaction in social virtual spaces. *Symbolic Interaction*, 33(4), 501-525.
- Gradim, A. (2009). Digital Natives and Virtual Communities: Towards a New Paradigm of Mediated Communication. *Communication Studies*, 5, 53-73.
- Hewitt, J. P., & Shulman, D. (2019). *Benlik ve toplum: sembolik etkileşimci sosyal psikoloji* (B. Aktaş, Trans.). Bilge Kültür Sanat.
- Jerolmack, C., & Tavory, I. (2014). Molds and totems: nonhumans and the constitution of the social self. *Sociological Theory*, 32(1), 64-77.
- Juliadi, R., & Ardani, E. G. (2019). The interactivity of twitwar among social media influencer and followers on Twitter. *International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding*, 6(7), 110-118.
- Kutlu, M. (2016). *Nur*. Dergâh Yayınları.
- Landsberg, A. (2018). Prosthetic memory: the ethics and politics of memory in an age of mass culture. In *Memory and Popular Film* (pp. 144-161). Manchester University Press.
- Martinka, L. (2012). *How social media communities impact consumer behavior*. Gonzaga University.
- Mead, G. H. (2019). *Zihin, benlik ve toplum*. Heretik Yayınları.
- Oloonabadi, S. A., & Baran, P. (2023). Augmented reality participatory platform: A novel digital participatory planning tool to engage under-resourced communities in improving neighborhood walkability. *Cities*, 141, 104441.
- Parsell, M. (2008). Pernicious virtual communities: identity, polarisation and the web 2.0. *Ethics and Information Technology*, 10, 41-56.
- Reynolds, L. T. (1993). *Interactionism: exposition and critique*. Rowman & Littlefield.
- Rheingold, H. (1993). A slice of life in my virtual community. *Global Networks: Computers and International Communication*, 57-80.
- Rheingold, H. (2000). *The virtual community, revised edition: homesteading on the electronic frontier*. MIT Press.
- Ridings, C. M., Gefen, D., & Arinze, B. (2002). Some antecedents and effects of trust in virtual communities. *The Journal of strategic information systems*, 11(3-4), 271-295.
- Robaeyst, B., Baccarne, B., De Meulenaere, J., & Mechant, P. (2022). Online neighborhood networks: The relationship between online communication practices and neighborhood dynamics. *Media and Communication*, 10(2), 108-118.
- Robinson, L. (2007). The cyberself: the self-ing project goes online, symbolic interaction in the digital age. *New Media & Society*, 9(1), 93-110.
- Rodriguez, J. (2013). Narrating dementia: self and community in an online forum. *Qualitative Health Research*, 23(9), 1215-1227.
- Sankır, H. (2010). Toplumsal cinsiyet rollerinin anlamlandırılış biçiminin 'kadın sanatçı kimliği'nin oluşum sürecine etkileri. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar e Dergisi*, 9, 1-26.
- Sarıkaya, T. (2023a). *Kültürel belleğin, semt kimliğinin ve kültürünün şekillenmesinde ve yeniden üretilmesinde sanal toplulukların etkisi* [Doctoral dissertation, İstanbul Ticaret Üniversitesi].

- Sarıkaya, T. (2023b). The effects of interactions in virtual communities on social media in the shaping and reproducing of cultural memory, neighborhood identity, and culture. *Communication Paper Media Literacy and Gender Studies.*, 12(24).
- Stevenson, C., Easterbrook, M., Harkin, L., McNamara, N., Kellezi, B., & Shuttleworth, I. (2019). Neighborhood identity helps residents cope with residential diversification: Contact in increasingly mixed neighborhoods of Northern Ireland. *Political Psychology*, 40(2), 277-295.
- Sundaram, H., Lin, Y. R., De Choudhury, M., & Kelliher, A. (2012). Understanding community dynamics in online social networks: a multidisciplinary review. *IEEE Signal Processing Magazine*, 29(2), 33-40.
- Tacirli, M. (2017). *K. bey mahallesinde gündelik hayat* [Unpublished master's thesis, Selçuk Üniversitesi].
- Türkan, O. (2021). İdari coğrafya ve yerleşme coğrafyası açısından mahalle kavramı. *Coğrafya Dergisi*, (42), 229-250.
- Van Dijk, T. A. (2015). Critical discourse analysis. In *The Handbook of Discourse Analysis*, 466-485.
- Zhou, C., Sun, Y., & Zhang, Y. (2024). Exploring the Impacts of Virtual Role Identification on Knowledge Sharing in Virtual Communities: A Perspective of Structural Symbolic Interactionism.

Sosyal medyadaki sanal mahalle/semte topluluklarında etkileşimler ve benlik sunumları

Tugay Sarıkaya¹ 

¹İstinye Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü, İstanbul, Türkiye.

ÖZET

Bu araştırma, sanal mahalle toplulukları içindeki etkileşimi incelemeyi ve bu etkileşimin semt kimliğine katkısını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Dijitalleşmeyle beraber hem kültürlerin yeni yayılım imkanı bulması mümkün olmuş, hem de kültürlerin yok olmaya başladığı yönünde argümanlar ortaya atılmıştır. Bu tartışmaların ışığında, bu makalede semt kimliği ve kültürü ile kültürel belleğin, dijitalleşmeyle beraber nasıl yeniden üretildiği ve varlığını sürdürdüğü ortaya konulmak istenmektedir. Dijitalleşme ve bunun kültürlere etkisini ortaya koymak birçok oluşumu, kuruluşu, kültürü ve topluluğu da anlamlandırmak adına önem taşımaktadır. Dijitalleşmeyle beraber sanal semt topluluklarının semt kimliği ve kültürüne etkisini ortaya koymak adına Facebook üzerindeki sanal semt topluluğu olan 7.604 üyenin bulunduğu Feriköy Platformu örneklem olarak seçilmiş ve 30 Mayıs - 30 Aralık 2022 tarihleri arasında bu sanal semt topluluğunda yapılmış yorum ve paylaşımlar (n: 14.773) Van Dijk'in söylem analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Elde edilen yorum ve paylaşımlar tek tek manuel olarak Excel üzerinde toplanmış ve belirli kategoriler altında değerlendirilmiştir. Ortaya çıkan sonuçlara göre, semtlinin sanal topluluk üzerinden semtlerine bağlılıklarını ifade ettikleri görülmüştür. Bu durum sanal semt topluluğunun, semt kimliğinin devamlılığı ve güçlenmesi için önemini ortaya çıkarmıştır. Öte yandan, semt içinde belirli kimlik ve kültür öğelerinin bilinçli-bilinçsiz olarak dışlandığı gözlenmiştir.

ANAHTAR KELİMELER

Sosyal medya, benlik, sanal topluluklar, İstanbul, mead

Giriş

Web 2.0 tarafından kolaylaştırılan sanal toplulukları çevreleyen tartışmalar, özellikle kimlik ve benlikle ilgili olarak son yıllarda önem kazanmıştır (Gottschalk, 2010; Rodriguez, 2013; Pranata ve Putri, 2020). Bu topluluklar forumlardan futbol taraftar topluluklarına kadar geniş bir yelpazeye yayılmaktadır. İnternetin mümkün kıldığı ve sosyal medyanın ortaya çıkışıyla güçlenen sanal topluluklar, çeşitli boyutlarda araştırmayı gerektirmektedir. Gelişen medya ortamında, toplumsal ve komünal değişimleri anlamak, güncel konu ve kavramları aydınlatmak için çok önemlidir. Sanal topluluklar aracılığıyla topluluk, kimlik, hafıza ve mekân gibi kavramlar bir kez daha odak noktası haline gelmekte ve yeniden değerlendirme ihtiyacını doğurmaktadır. Özellikle sanal topluluk ve kimlik üzerine yapılan araştırmalar, sanal toplulukların kimlik bağlamında sıkça ele alındığını göstermektedir (Parsell, 2008; Cheng ve Guo, 2015).

Bu kavramlara ek olarak, akademide sıklıkla göz ardı edilen komşuluk ve mahalle ilişkilerinin sanal topluluklar merceğinden incelenmesi zorunludur. Kentsel yapılar, özellikle İstanbul gibi değişim ve gelişimin sürekli olduğu kentlerde değişime uğramaktadır. Ancak, mahallelerin ve sanal toplulukların yerel etkileşimler ve yapılar üzerindeki etkileri literatürde nadiren araştırılmaktadır. Bu noktada, sanal topluluklar ve mahalleler arasındaki ilişkiyi araştırmak, önemli bir sosyal değişimi anlamamıza yardımcı olacaktır. Ayrıca, mahalle kimliğinin değişen doğasına ilişkin yeni bir çalışma alanı ortaya çıkaracaktır.

Kentlerin durmaksızın büyümesi ve buna bağlı nüfus hareketliliği, özellikle ilçe ve mahalle yapılarında değişimleri zorunlu kılmaktadır. Ancak, şu anda ikamet ettikleri veya daha önce yaşadıkları ilçe ve mahallelerle bağlarını sürdürmek isteyen, kimliklerini ve kültürlerini korumayı önceleyen bireyler, sosyal medyada kurdukları sanal topluluklar aracılığıyla ilçe ve mahalle kültürünü paylaşmaya, anımsamaya ve aktarmaya devam etmektedir. Bu aktarımlar, hem mikro düzeyde bireysel benlik algısını hem de makro düzeyde daha geniş toplumsal ve topluluk yapısal değişimlerini anlamak için önemli bir platform sağlamaktadır.

Çoğunlukla sosyal medya platformlarında ortaya çıkan sanal mahalle toplulukları, merkezi bir odak alanını temsil etmektedir. Sosyal medyadaki sanal topluluklar aracılığıyla etkileşimlerin kimlikler ve dolayısıyla mahalle kimliği üzerindeki etkisi önemli bir tartışma konusudur.

Bu çalışma, sanal mahalle topluluklarındaki etkileşimi ve bunun mahalle kimliğine katkısını araştırmayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda iki temel soru formüle edilmiştir: (S1) "Sosyal medyadaki sanal mahalle topluluklarında etkileşim nasıl ortaya çıkmaktadır?" (S2) "Sosyal medyadaki sanal topluluklar içindeki iletişim ve etkileşim mahalle kimliğinin paylaşımına nasıl katkıda bulunmaktadır?"

Bu çalışma için Şişli/İstanbul'dan Feriköy Platformu sanal semt örnekleme olarak seçilmiştir. Feriköy semti, İstanbul'un köklü ancak sürekli değişen kentsel yapısına paralel olarak gelişmeye ve merkeziliğini korumaya devam eden bir bölgedir. İstanbul'un merkezi semtlerinden biri olmasının yanı sıra, kentin değişen yapısına paralel bir tarihsel süreçten de geçmiştir. Feriköy, özellikle son yıllarda önemli demografik değişimler geçirmiştir. Bu durum temel olarak Ermeni ve Rum nüfusun azalmasından kaynaklanmıştır. Bu değişimler mahallenin kimliğine ve kültürüne de önemli ölçüde yansımıştır. Bu durum özellikle Feriköy'ü değişen kültürel öğeler ve kaybolan mahalle kimliği ile ilgili tartışmaların merkezi konusu haline getirmiştir. Semt nüfusunun önemli bir kısmı semti terk etmiş, farklı ülkelerden de semte göçler olmuştur. Bu durum, dağılmış bir semt topluluğunun varlığının sanal semt topluluğuna nasıl yansıtacağı konusunda merak uyandırmaktadır. Araştırma Feriköy ile sınırlıdır. Nitekim Feriköy'deki kültürel değişimin komşu semtlere göre daha yoğun olduğuna dair önyargılar bulunmaktadır. Öte yandan Feriköy Platformu, Facebook'ta semtle ilgili paylaşımlar için en aktif ve kalabalık örneklem olarak seçilmiştir. Bu noktada, Feriköy'ün bir vaka olarak ele alınması, makro ölçekte kentin daha geniş bağlamı içinde sanal topluluklar hakkında çıkarımlar yapma potansiyeline sahiptir.

Örneklem üzerinde, üyeler tarafından 30 Mayıs - 30 Aralık 2022 tarihleri arasında paylaşılan tüm gönderiler ve yorumlar (n: 14.773) toplanmış ve analiz için Van Dijk'in eleştirel söylem analizi yöntemi kullanılmıştır.

Teorik bir çerçeve olarak George Herbert Mead'in yaklaşımları

George Herbert Mead'in sosyal psikoloji alanındaki çalışmaları psikoloji, Amerikan pragmatizmi, Alman idealizmi ve Darwinizm gibi çeşitli entelektüel ve bilimsel kaynaklara dayanmaktadır (Reynolds, 1993). Mead (2019), bir filozof olarak eğitim almış olmasına rağmen, sosyal bilimlere de kapsamlı bir şekilde incelemiştir. Özellikle kültürel ortamların ve insanlar da dahil olmak üzere organizmaların sembollerini kullanma kapasitesine odaklanmıştır.

Yapısalcıların aksine Mead'in (2019) toplum tasviri, bireyleri ve onların etkileşimlerini merkeze alan mikro-teorik bir yaklaşımı benimser. Bu bakış açısına göre, toplumlar, topluluklar veya daha geniş sosyal olgular, bireylerin kendi aralarındaki iletişim, etkileşim veya davranışları yoluyla ortaya çıkar. Bu görüşe göre, toplumun odak noktasında yapılar değil bireyler yer alır. Böyle bir anlayış, bireylerin bir araya geldiği sanal toplulukların oluşumunu açıklamak için verimli bir zemin sağlar.

Mead'in (2019, s. 172-173) çerçevesi, bireylerin birden fazla benlik barındırdığını ve bu benlikleri koşulların gerektirdiği şekilde kendilerine nesne olarak sunduğunu ortaya koymaktadır. Bireylerin topluluk içindeki konumlarını kavramak için Mead'in (2019, s. 195 - 196) bireysel benlik ile sosyal benlik arasındaki ayrımının altını çizmek zorunludur. Ben/ben olarak da ifade edilen bireysel

benlik ve sosyal benlik arasındaki ayrım, doğrudan sosyal deneyimlerle bağlantılıdır. Sosyal benlik, bireylerin topluluk içindeki diğer kişilerin tutumlarına karşılık olarak inşa ettikleri benlik türünü temsil eder. Sonuç olarak, topluluk içindeki hakim düşünce, davranış, tutum veya olaylara bağlı olarak dalgalanır. Özünde, sosyal benlik, topluluk veya toplum hakkında bilgi içeren benliğin bir tezahürüdür. Örneğin, sinemaya giden bireyler, bu tür davranışların topluluk tarafından hoş görülmeceğinin bilincinde olarak yüksek sesle şarkı söylemekten veya bağırmaktan kaçınır. Sosyal benliğin oluşumunun topluluk içindeki diğer bireylerin algılarına bağlı olduğunu kabul etmek önemlidir (Sarıkaya, 2023a; Sankir, 2010, s. 10-11).

Bir topluluğun özelliklerini tanımlarken dayanışma, ihtiyaçlar, kurumlar, medya, kültür ve anlamlı semboller (dil) gibi çeşitli kavramlar söz konusudur. Özünde, bir topluluğun oluşumu ortak bir dil, ortak tutumlar, genelleştirilmiş ötekiler, ortak ihtiyaçlar ve dolaylı olarak paylaşılan bir kültür ve sosyal benlikler gerektirir. Mead'in (2019) çerçevesi, sosyal medya platformlarında kurulan çağdaş sanat bölgelerini veya mahalle topluluklarını anlamak için oldukça verimli bir zihniyet sunmaktadır.

Mead'in (2019) yukarıda bahsedilen perspektifleri, güncel sosyoloji ve yeni medya araştırmalarında geçerliliğini korumaktadır. Jerolmack ve Tavory (2014), insanlar ve insan olmayanlar arasındaki dinamikleri keşfetmek için Mead'in toplum ve benlik üzerine yaptığı çalışmalardan yararlanmıştır. Son zamanlarda, Mead'in fikirleri sosyal ağlarda veya internette oluşan toplulukları açıklamak için giderek daha fazla kullanılmaktadır. Juliadi ve Ardani (2019) Twitter'daki sosyal medya kanaat önderleri üzerine yaptıkları çalışmayı Mead'in fikirlerine dayandırmıştır. Benzer şekilde Robinson (2007), Mead'den (2019) yararlanarak siber benlik ve çevrimdışı benlik kavramlarını incelemiştir. Martinka (2012) araştırmasında, sosyal medyadaki tüketici davranışını analiz etmek için Mead'in sembolik etkileşim yaklaşımını kullanmıştır.

Kimlik ve benlik arasındaki ilişki

Kimlik çalışmalarında, "Ben kimim?" sorusu kimliğin tanımlanmasında mihenk taşı görevi görür (Sarıkaya, 2023a) "Ben" kavramının araştırılmasını ve buna bağlı olarak öz farkındalığın anlaşılmasını gerektirdiği için bu sorgulamaya odaklanmak son derece önemlidir. Bu yaklaşım benlik kavramını açıklığa kavuşturur; dolayısıyla kimlik tartışmaları doğası gereği benlik kavramının incelenmesini içerir. "Bizi ne tanımlar?" veya "Hangi kültüre aitiz?" gibi sorular kimliğimizin özünü ve nasıl inşa edildiğini araştırır. Bu tür sorgulamaların merkezinde benlik kavramı yatar ve özbilince ulaşmış bireyler odak noktası olarak hizmet eder.

Kimliğin ortaya çıkması için önce benliğin ortaya çıkması gerekir. Kimlik, bireyin kendisini bir nesne olarak algılaması ve kendisi ile diğerleri arasındaki ayrımları kabul etmesiyle ortaya çıkar. Mead (2019) toplumların/toplulukların farklı benliklere sahip bireylerden oluştuğunu gösterirken, Goffman bireylerin çeşitli roller üstlenerek nasıl belirli benlikler ortaya koyduğunu ortaya koyar. Her iki yaklaşımın da temelinde yatan ilke, bireylerin kendi gerçek benliklerine dayanan bir kimliğe sahip olma veya bu kimliği yansıtmaya kapasitesidir.

Bireysel gelişimde önemli bir aşama olarak kabul edilen benlik kavramı, kişinin kimliğini veya aidiyet duygusunu şekillendirme sürecinde önemli bir kilometre taşına işaret eder (Mead, 2019). Benlik oluşumunun ardından ortaya çıkan kimlik, bireyin kişiliğinin, aidiyet duygusunun ya da dışlanmışlığının farkına vardığından sonraki davranış ve tutumlarıyla ilgilidir. Bu açıdan kimlik, benlik tarafından giyilen bir kıyafete benzetilebilir. Assmann'a (2018, s. 241) göre kimlik, başlangıçta iki temel ayrımdan oluşur: "Ben" ve "biz". "Ben" bireysel ve kişisel kimliği ifade ederken, "biz" kolektif kimliği ifade etmek için kullanılır. Bireysel kimlik benzersiz kişisel niteliklerle şekillenirken, kişisel kimlik sosyal çevrede edinilen rollerden etkilenir. Bu iki tür kimliğin kökleri sosyo-kültürel etkilere dayanır. Kimlik, ister toplumsal ister bireysel olsun, bilincin oluşmasıyla ortaya çıkar. Bireyler, ortak kültürel çerçevelere asimile olarak benliklerini kimliklere dönüştürür. Mead (2019), benliklerden sosyal kimliklerin oluşumunun hem benliğin hem de diğerlerinin etkileşimini içerdiğini ileri sürer. Assmann (2018, s. 144-145), benlik ve kimlik arasında doğrudan bir ilişki kurarak Mead'in kimlik kavramını aydınlatmaya yönelik görüşlerinin altını çizmektedir.

Kimliğin asla tek başına ele alınmaması gerektiğini, aksine birlik ve aidiyetin çeşitlilikten kaynaklandığını ve benliğin başkalarıyla etkileşim yoluyla ortaya çıktığını savunmaktadır. Bu bağlamda, benlik gibi kimlik de çeşitlilik içinde gelişir.

Mahalle kimliği

Kimlik ve kültürel kimlik oluşumunun mikro ölçekte ele alınması olarak görülebilecek mahalle kimliği, din, ırk ve etnik köken gibi çeşitli tarihsel ve geleneksel köklerin yanı sıra belirli yaşam alanlarının kendine has özellikleriyle de şekillenmektedir. Örneğin, kişinin dini aidiyeti ne olursa olsun, belirli bir bölgedeki kiliseler, camiler, kahvehaneler, okullar ve çeşitli kültürel ve sosyal mekanlar, o bölgede yaşanan kimliği önemli ölçüde etkiler ve diğerlerinden ayırır. Bu unsurlar kimliklerin pekiştirilmesine hizmet etmekte, bir mahalle veya semtteki tüm binalar yerel kültüre katkıda bulunmakta ve kimlik oluşumunda önemli roller oynamaktadır. Sadece fiziksel yapıların ötesinde, bu binalarla ilişkilendirilen ortak anlamlar ve değerler, bölge sakinleri arasında kültür ve kimliğin gelişmesine katkıda bulunur.

Bir semtin veya mahallenin kimliğini tanımlayan mekânlardaki değişimler de kimlik dönüşümünde önemli bir rol oynamaktadır. Gerçekten de mekânlar değiştikçe, semtin kültürüne ve kimliğine ait unsurlar zamanla silikleşebilir. Ancak, başka bölgelerden bir ilçeye veya mahalleye göç edenlerin yaşadığı kimlik krizi, yeni çevrelerindeki mekânlarla ve insanlarla etkileşime geçtikçe dağılmaya başlar. Yeni gelenlerin yerel sakinlerle kurduğu etkileşimler, yeni gelenler için semtin kimliğine yeni katkılar sağlar, semtin veya mahallenin mevcut kültürünü yeniden şekillendirir. Buna karşılık, uzun süreli sakinlerin oluşturduğu daha homojen bir mahalle kimliği, dışarıdan gelenleri tehdit olarak algılama ve dışlayıcı davranışlarda bulunma eğilimini daha fazla gösterebilir. Bu gibi durumlarda, yeni gelenlerle iletişimi güçlendirmek, ilçe veya mahalle kimliğine yönelik tehditleri azaltmada çok önemli bir unsur haline gelir (Stevenson vd., 2019). Farklı geçmişlere veya normlara sahip bireylerle karakterize edilen mahallelerde, bireyler arasındaki sağlıklı iletişim, sosyal gerilimlerin azalmasıyla ilişkilidir.

Mahalle ve bölge kimliğini tartışmak için, bölge sakinlerinin birbirlerini bir dereceye kadar tanımaları gerekir. Bununla birlikte, ortak sorunlar etrafında birleşmeleri, ortak çözümler aramaları, gerekli eylemleri düşünmeleri ve sonuç olarak bir aidiyet duygusu geliştirmeleri çok önemlidir. Bu aidiyet duygusuna odaklanan etkileşimler, mahallenin bir parçası olma bilincinin pekiştirilmesine hizmet eder (Türkan, 2021, s. 243; Çetiner, 1972, s. 36; Erkan, 2019, s. 57). Alver (2013, s. 49), mahalleye aidiyetin çocukluktan itibaren geliştirildiğini ve tüm tutum ve davranışları etkilediğini ileri sürmektedir. Gerçekten de "bizim mahalle" söylemi aracılığıyla bireyler yaşadıkları çevreyi benimsemektedir. Bununla birlikte, bu aidiyet duygusu mahalledeki düğün, bayram, cenaze, hırsızlık, sel ve deprem gibi sıradan veya önemli olaylarla sürekli olarak yeniden teyit edilmekte ve güçlendirilmekte, bu da toplumsal bağları güçlendirmeye hizmet etmektedir.

Mahalle ve semtler, mekânsal sınırlarının ötesinde bir topluluk duygusunu temsil eder. İnsanların günlük yaşamlarını bir bütünlük içinde sürdürdükleri bu ortamlar aynı zamanda kimlik gelişimini de teşvik eder. Özellikle birden fazla neslin ikamet ettiği mahallelerde, mahalle kimliği derin bir şekilde kökleşmiştir. Mahalleleri birbirinden kopuk apartman veya site koleksiyonları olarak tasvir eden çağdaş eğilimlere rağmen, bu alanlar geleneksel değerleri korumaya çalışan şehirlerde hala bir kimlik ve sadakat duygusunu sürdürmektedir (Tacirli, 2017, s. 7; Kutlu, 2016, s. 85). Alver'e (2013) göre, bir mahalle ile diğeri arasındaki ayrım, salt mekânsal sınırlamaların ötesine geçerek sosyal farklılaşmanın bir işareti olarak hizmet etmektedir.

Sanal toplulukların ortaya çıkışı

"Sanal topluluk" terimi ilk olarak Rheingold (1993) tarafından siber uzaydaki kişisel ilişki ağlarını tanımlamak için ortaya atılmıştır. Zamanla bu kavram, bir grup bireyin ortak ilgi alanlarına dayalı olarak siber uzaydaki paylaşım faaliyetlerini kapsayacak şekilde gelişmiştir. Ridings ve diğerlerine (2002) göre, ortak ilgi alanları ve uygulamaları olan bir grup insan İnternet üzerinden düzenli olarak iletişim kurduğunda ve ortak bir çevrimiçi alanda bir araya geldiğinde sanal bir

topluluk ortaya çıkar. Fiziksel etkileşim olmamasına rağmen, kullanıcılar belirli sorunlara çözüm aramak veya istekleri yerine getirmek için sanal ortamlarda bir araya gelebilirler. Bu platformlar özel sohbet odaları, haber bültenleri, forumlar, e-posta programları veya Facebook gruplarını içerebilir.

Bağlılık, sanal bir topluluk oluşturmada çok önemli bir kavramdır ve üyelerin topluluğun ortak hedeflerine adanmışlığı esastır. Rheingold (2000), yeni iletişim teknolojilerinin ortaya çıkmasıyla birlikte bireylerin kaçınılmaz olarak egemen ideolojilerden kopmanın bir yolu olarak yeni topluluklar kurmaya çalıştıklarını öne sürmektedir.

Sanal topluluklar tipik olarak e-posta listeleri, sohbet odaları, çevrimiçi alışveriş siteleri, haber bültenleri, sosyal medya grupları, forumlar, bloglar, fotoğraf paylaşım platformları ve oyun sitelerinde ortaya çıkar. Bu platformlar sadece katılımı ve çıkışları kolaylaştırmakla kalmaz, aynı zamanda maliyetleri de düşürür. Bununla birlikte, sanal topluluklardaki ilişkiler genellikle daha eşitlikçi olmakla birlikte, paylaşım veya etkileşimler her zaman eş zamanlı olarak gerçekleşmez. Başka bir deyişle, sanal topluluklarda geçmiş paylaşımları tekrar ziyaret etmek, daha önce paylaşılan içeriğe daha sonra yanıt vermek ve önceki tartışmaları hatırlamak daha kolaydır. Bu da üyelerin topluluğa ne zaman katıldıklarından bağımsız olarak geçmiş konuşmaları ve paylaşımları takip edebilmelerini sağlayarak kimlik ve kültürün daha sürekli bir şekilde aktarılmasına olanak tanır.

Metodoloji

"Feriköy Platformu", hem Feriköy sakinleri hem de mahalle dışından bireyler dahil olmak üzere 7.604 üyeden oluşmaktadır. Araştırma kapsamında Feriköy Platformu sanal mahalle topluluğunda (n: 7.604) 30 Mayıs - 30 Aralık 2022 tarihleri arasında yapılan tüm yorum ve paylaşımlar (n: 14.773) manuel olarak ayıklanmış ve aşağıda belirtilen kategoriler altında kategorize edilmiştir. Yukarıda belirtilen tüm günlerde en az bir gönderi tespit edilmiştir. Belirtilen dönemler içerisinde gönderi olmayan gün tespit edilmemiştir. Çalışma kapsamında Van Dijk'in eleştirel söylem analizi yöntemi uygulanmıştır

Van Dijk'a (2015) göre, eleştirel söylem analizi (CDA) öncelikle birkaç kilit noktayı ele almalıdır. CDA öncelikle metinleri tek tek analiz etmek yerine sosyal ve politik konulara odaklanır. İkinci olarak, disiplinler arası bir yaklaşımla sorunları tespit etmeyi amaçlar. Üçüncü olarak, sosyal ilişki ve etkileşimlere dayanarak sorunları tespit etmekten ziyade açıklamaya çalışır. Eleştirel söylem analizi, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini, ırkçılık ve milliyetçilikle ilgili konuları tespit etmek, medya metinlerini analiz etmek, siyasi tartışmaları incelemek ve kurumsal oluşumları mercek altına almak için kullanılır.

Van Dijk'in eleştirel analiz yöntemini kullanmanın temel motivasyonlarından biri, yalnızca ifade edilen açık değerlere değil, aynı zamanda dile getirilmeyenlere ilişkin içgörüler de ortaya çıkarmaktır. Ayrıca, incelenen metinlerdeki ırkçılık, milliyetçilik, ideoloji ve ayrımcılık gibi kavramları eleştirel bir şekilde değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ek olarak, Van Dijk'in topluluklar içindeki etkileşimleri ortaya çıkarma becerisi, bu yöntemi uygulama için çok uygun hale getirmektedir. Van Dijk (2015) CDA'yı hem makro hem de mikro yapılar açısından tartışmaktadır. Makro düzeyde ele aldığı güç yapıları, ideoloji, eşitsizlikler ve tahakkümün yanı sıra mikro düzeyde incelediği dil kullanımı, etkileşimler ve iletişim süreçlerini de eleştirel söylem analizinin önemli bileşenleri olarak görmektedir. Dahası Van Dijk, mikro ve makro düzeylerin günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası olarak bir arada var olduğunu ve bu nedenle de birbirinden ayrılmasının zor olduğunu öne sürmektedir. Örneğin, bir topluluk içindeki ırkçı söylem, hem bireysel etkileşimleri etkileyerek mikro düzeyde hem de ırkçılıkla ilgili tartışmalara yol açarak makro düzeyde toplumu etkileyebilir (Van Dijk, 2015, s. 354).

Tüm bulgular benlik ve kimlik bağlamında kategorize edilmiştir. Sonuç olarak, elde edilen yorumlar sistematik olarak ele alınacaktır. Bu yorumlar, bulguların eleştirel söylem analizi

sırasında aşağıdaki kategoriler altında hem mikro hem de makro yapılar içinde incelenecektir. Bu analiz eş zamanlı olarak hem makro hem de mikro yapıları aşağıdaki kategoriler altında ele alacaktır.

- Aidiyet
- Sosyal İlişkiler ve Etkileşimler
- Cenazeler, Düğünler ve Kutlamalar
- Dini ve Resmi Anma Günleri
- Tarihi Kişiler, Şahıslar ve Olaylar

Bu kategoriler, Mead tarafından özetlenen öz yaklaşımlar ve örnek verilerin kodlanmasından önce toplanan sanal topluluk verileri temel alınarak belirlenmiştir. Bu aşamada, yukarıda belirtilen kategoriler sanal topluluk içindeki çeşitli paylaşım biçimleri için kapsayıcı başlıklar olarak hizmet etmektedir.

Sanal mahalle topluluğu Feriköy platformu'ndaki paylaşımların eleştirel söylem analizi

"Feriköy Platformu" Şişli'nin Feriköy semti sakinleri tarafından kurulmuş bir sanal topluluktur. 30 Mayıs - 30 Aralık 2022 tarihleri arasında toplam 14.773 paylaşım ve yorum yapılmıştır. Bu paylaşım ve yorumların içeriği ağırlıklı olarak iyi dileklerin ifade edilmesi etrafında dönmektedir.

Facebook paylaşımları ve yorumlarından toplanan yanıtların analizi, aidiyet ifadelerinin (ilçe kimliğinin onaylanması), fotoğraf paylaşımlarının, cenaze duyurularının, anı paylaşımlarının ve fiziksel olarak uzak bireyler arasındaki iletişimin sanal topluluk içindeki etkileşimi ve iletişimi şekillendirdiğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, komşuluk ilişkilerinin azalması ve fiziksel çevrede iletişim olanaklarının azalmasının yanı sıra coğrafi mesafeler de bu topluluk içindeki etkileşime katkıda bulunan önemli faktörlerdir. Bu arada, mahallenin mevcut sakinleri, mahalleleriyle bağlantıda kalmak için sanal topluluğu kullanmakta ve fiziksel dünyadaki yerel arkadaşlıkların ve komşuluk ilişkilerinin bozulmasını telafi etmektedir.

Bu etkileşimler ve iletişim sayesinde, paylaşılan fotoğraflar ve bunlarla ilişkili anılar ve olaylar ilçe kültürünün korunmasında önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle, paylaşılan fotoğraflar ile semtin kolektif hafızası arasında doğrudan bir bağlantı olduğu gözlemlenmiştir. Katılımcılar bu fotoğrafları sanal mahalle topluluğu içinde sürekli olarak hatırlamakta ve tartışmakta, bu da mahalle belleği kavramını güçlendirmektedir. İster paylaşarak, ister yorum yaparak ya da sadece gözlemleyerek olsun, herkes mahalle kimliğini korumak ve güçlendirmek için bu toplulukla etkileşime giriyor. Açıkça ifade edilmese de, "mahalleden haberdar olmak" ve "mahallede olup bitenleri takip etmek" gibi duygular, üyelerin bu kimliği sürdürme arzusuna işaret ediyor. Azalan yerel ilişkiler ve fiziksel ortamlara rağmen, sanal mahalle topluluğu bu aidiyet duygusunu sürdürmek için alternatif bir alan sunuyor.

Bununla birlikte, "iyi dilekler" mesajlarında "Allah" kelimesinin 1.154 kez kullanıldığı kaydedilmiştir. Bu durum, sanal topluluk üyeleri arasında dini referansların yaygın olduğunu göstermekte ve topluluk içinde Müslüman kimliğinin yanı sıra mahalle kimliğinin de görünürlüğünü vurgulamaktadır. Bu gözlemler, topluluk dinamikleriyle ilgili tartışmalara ışık tutmaktadır."

Sanal Topluluk - Feriköy Platformu
Kuruluş Yılı - 19 Aralık 2014
Örnekleme Zaman Aralığı - 30 Mayıs - 30 Aralık 2022
Üye/Takipçi Sayısı -7.604
Gönderi Sayısı - 3606
Yorum Sayısı - 11.167

Şekil 1 Sanal topluluk bilgileri

Aidiyet

Feriköy Platformu'nda aidiyet ifadeleri birinci çoğul şahıs formunda "biz" veya "bizim" kullanılarak kurulan cümlelerle aktarılıyor

"Arkadaşlar bu instigram sayfasına yorum yaparsanız feriköyümüz için çok büyük reklam olacak"

"Bizim", "biz", "kendimiz", "sakinlerimiz", "hepimiz", "dileriz" gibi cümleler ve benzer yapılar, iyi dilekler, anılar ve anlatılar etrafında kolektif bir aidiyet söylemi oluşturuyor. Bu noktada, sanal topluluk üyelerinin sadece kendi aidiyet duygularını ifade etmedikleri, aynı zamanda herkesi Feriköy topluluğunun bir parçası olarak algıladıkları görülmektedir. Özellikle Feriköy'e bağlılığı ifade eden metinlerde "biz" teriminin kullanımını sıklıkla Feriköy'e bağlılık anlatıları takip etmektedir. Buna ek olarak, "benim Feriköy'üm" ifadesi, Feriköy'ü kişisel bir varlık olarak somutlaştıran ve Feriköy'ün kendilerine ait olduğu algısına işaret eden yaygın bir ifadedir. Bu, mahalle kimliğini ve kültürünü korumaya yönelik bir duruşu yansıtmaktadır. Aidiyet ifadelerinin Feriköy ile fiziksel bağları vurgulaması gerekmemektedir. Topluluk içinde, farklı bölgelerde yaşayan ancak Feriköy ile bağlarını sürdürmek isteyen bireylerin sınırlı yorum ve paylaşımları gözlemlenmiştir.

Feriköylü olmak aynı zamanda bir gurur kaynağı olarak da sunulmuştur. Bireylerin kendilerini gururla Feriköy yerlisi olarak ilan ettikleri toplam 9 yoruma rastlanmıştır. Bu bağlamda, sanal topluluğun, futbol taraftarlığında görülen coşkuya benzer şekilde, mahalle kimliğini yoğun bir şekilde tasvir ettiği ortaya çıkmıştır. Ancak bu aidiyet ifadelerinde tarihsel söylem görece azdır. Her ne kadar anılar ve anlatılar paylaşılsa da, bunlar aidiyet ifadelerinin ana temasını oluşturmamaktadır. Feriköy Platformu, tarihsel geçmişine rağmen mahalle kimliğini tarihsel olgular üzerinden kapsamlı bir şekilde aktarmamaktadır. Bu durum, Feriköy'ün özellikle 1960'lardan itibaren göçler ve kentsel dönüşümler eşliğinde değişen demografik yapısına bağlanabilir. Ayrıca, Feriköylü olmak tarihsel oluşuma dayanan bir kimlikten ziyade, günümüzde bir gurur kaynağı olarak anlaşılmaktadır.

"İstanbulumuzun müstesna semtlerinden olan Feriköy gurubuna katılmak gurur verici. Ortak yönlerimizin olduğunu düşünüyorum. Kabul ettiğiniz için memnuniyetimi ve teşekkürlerimi sunarım."

Feriköylü olmaktan gurur duyulduğuna dair ifadelere rastlanmış olup, bu ifadeler sonraki göçlere ve değişen demografik yapıya üstü kapalı bir gönderme niteliğindedir.

Dahası, Feriköylü kimliğinin yanı sıra Müslüman kimliğinin de "Allah" kavramı üzerinden sunulduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Bir zamanlar mahallede çoğunluğu oluşturan ya da Feriköy kimliklerini yaşayan Ermeni ya da Rumların kimlik sunumlarına dair ortak anlatılara rastlanmamıştır. Kimliğin Feriköylü ve Müslüman olarak sunulması dikkat çekicidir. Bu husus ilerleyen bölümlerde daha ayrıntılı olarak incelenecektir.

"Feriköy'e duyulan aşk bir tutkudur." Bu ifade de sıklıkla dile getirilmiştir. Gurur ifadeleriyle birlikte düşünüldüğünde, sanal topluluk üyelerinin salt nostaljiden ziyade romantik bir duyguyla aidiyet hissettiklerini göstermektedir. Buna ek olarak, "Feriköy" kelimesinin cümlelerde oldukça sık kullanılması ve insani bir anlam yüklenmesi dikkat çekicidir. "Efsanesin Feriköy'üm", "Harikasın Feriköy'üm", "Bizim Feriköy", "Biz Feriköylüyüz" gibi ifade ve yorumlar, bireylerin mahalleye olan bağlılığını aktarmakla kalmıyor, sadakatin ötesinde sevgi anlatılarına dönüşüyor.

Feriköy İlkokulu aidiyet ifadelerinde önemli bir faktördür. Mahallede yaşamış ya da halen yaşamakta olanlar, mahalle ile olan bağlarını anımsarken sıklıkla Feriköy İlkokulu'nda okudukları döneme atıfta bulunuyorlar. Özellikle "okudum" ve "mezun oldum" gibi cümle yapıları ağırlıklı olarak Feriköy İlkokulu ile ilişkilendirilmektedir.

Sosyal ilişkiler ve etkileşimler

Sosyal ilişkiler ve etkileşimler, topluluk içindeki etkileşimlerin aktarılması ve bu etkileşimleri çevreleyen kimlik, kültür ve hafızanın şekillendirilmesi için çok önemlidir. Özellikle, bir zamanlar Feriköy'de komşu olan ancak şu anda başka şehirlerde ikamet eden bireyler arasındaki etkileşimler dikkat çekmektedir. Bu kişilerin yıllar sonra topluluk platformundaki paylaşımlar aracılığıyla yeniden bağlantı kurdukları gözlemlenmiştir. Bu olgu, değişen ilçe yapısı nedeniyle göç etmek zorunda kalan bireylerin Feriköy Platformu aracılığıyla yeniden iletişim kurma fırsatı bulduğuna işaret etmektedir. Etkileşimler genellikle "Allah razı olsun", "iyi geceler", "neredesin", "teşekkür ederim", "günaydın" ve "merhaba" gibi ifadelerle başlamakta ve devam etmektedir.

"Mustafa Yakupoğlu, evet, ben Zürih'teyim, siz neredesiniz?"

"Merhaba bulundu mu acaba kediniz baruhane caddesi gediz sokakta bir kedi var benzeyen dün akşamdan beri buralarda ve sakın bir kedi sağ tarafında tüyleri dökülmüş benziyor gibi ama emin olamadım"

Özellikle bireyler birbirlerinin mevcut konumlarını sorguladıklarında, mahallenin fiziksel olarak bir şekilde dağılmış olduğu ortaya çıkıyor. Ancak, bu topluluğa katılımları aracılığıyla Feriköy kimliğine bağlı kalmaya devam ediyorlar. Feriköy'de doğup büyüyenlerin ve bir zamanlar burada yaşayıp başka bir yere taşınmış olanların ifadeleri birbiriyle paralellik göstermekte ve Feriköy'e olan bağlılıklarını ortaya koymaktadır. Aşağıdaki örnek bu duyguyu özetlemektedir:

"Bize heryer feriköy derken şaka yapmıyorduk burası Çınarcık 20 küsur yıldır cınarcık duvarlarında feriköy yazısını görürüm bugünde sahilde bu yazıyı gördük feriköy sınırlarından daha büyük bunu heryerde gördük şimdi hep birlikte ne diyoruz BİR SEVDADIR FERİKÖY"

Dini, siyasi ve ideolojik görüşler topluluk içindeki sosyal ilişkilere ve etkileşimlere nüfuz etmez. Siyasi veya ideolojik olaylarla ilgili herhangi bir paylaşım veya yorum bulunmamaktadır. Topluluk üyeleri sosyal ilişkilerini siyasi aidiyetlerinin üzerinde tutmaktadır. etkileşimleri ağırlıklı olarak ilçede ikamet edenlerin hal ve hatırlarının sorulması, eski Feriköylülerin karşılaşmaları ve Feriköyspor maçlarıyla ilgili tartışmalardan oluşmaktadır. Feriköyspor maçlarına katılımın Feriköy'ün iyi bir üyesi olarak görülmekle yakından bağlantılı olduğu gözlemlenmiştir. Bu da sadece Feriköy'ün değil, Feriköyspor'un da bir kurum olarak benimsendiğini göstermektedir. Feriköy Platformu topluluğu, sanal bir mahalle topluluğu olarak, fiziksel ortamlarda da bağlantıları geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu durum, Feriköyspor maçlarına haftalık davet gönderileriyle kanıtlanmaktadır.

Buna ek olarak, çeşitli karşılıklı yardım gönderileri ve yorumları aracılığıyla etkileşimler gözlemlenmektedir. Bu etkileşimler, kayıp ve bulunmuş evcil hayvanlar (kedi ve köpekler), evcil hayvan sahiplendirme, eski eşyaların yeniden dağıtımı ve iş ilanları gibi konuları içermektedir. Bu paylaşımlar aynı zamanda sanal mahalle topluluğunun gerçek hayattaki durumlara katkıda bulunma çabalarını da vurgulamaktadır.

Mahalleye yeni taşınan bireylerin sanal topluluk üzerinden etkileşime girdiği gözlemlenmemiştir. Ancak, bu etkileşimlerin gerçek hayat senaryolarına katkıda bulunmanın yanı sıra aidiyet duygusunu ve mahalle kimliğini önemli ölçüde etkilediği görülmektedir. Gerçekten de, kayıp evcil hayvanların bulunduğu durumlar dikkat çekicidir. Öte yandan, "Eşyalar verildi" ya da "tüm eşyalar söz verildi" gibi yorumlar dikkat çekmektedir. Benzer şekilde, kayıp kedilerle ilgili "Bu kediyi kaybeden var mı?" veya "Kedimizi bulduk" gibi paylaşımlar da sıklıkla yapılmaktadır.

Nostaljik paylaşımlar, sanal topluluk içindeki etkileşimi teşvik etmede önemli işlevlere sahiptir. "Hey, ne güzel günlerdi", "seni özledim" ve "ne güzel günlerdi" gibi cümle yapıları geçmiş anıların melankoli hissi uyandırmaktadır.

"Gençliğimin sinamasıydı hafta sonları 11matinasına giderdim hey gidi günler hey hatırlattığınız için teşekkürler ediyorum"

Etkileşimlerde Müslüman kimliğine ilişkin tartışmalar dışında herhangi bir ideolojik söylem bulunmamaktadır. Ayrıca, mahallenin farklı etnik ve dini yapısına ilişkin herhangi bir ifade de bulunmamaktadır. Ancak mahallede Ermeniler ve farklı etnik kökenlerden bireyler bulunmasına rağmen sanal mahalle topluluğunun ağırlıklı olarak Müslüman-Türk kimliğini yansıtmaması dikkat çekicidir.

Cenazeler, düğünler ve kutlamalar

Cenazeler (Dini Söylemler) ve Düğünler (Tebrik Mesajları, İyi Dilekler) bu kategorideki tüm yorumların %85,5'ini oluşturmaktadır. Toplumu paylaşım ve yorum yapmaya yönelten en önemli etkenlerden biri cenaze ve ölüm haberleridir. Hemen her gün vefat eden esnaf, Feriköy'ün yakın tarihinin önde gelen isimleri, futbolcular, Feriköy'ün tarihinde ve cemaat ilişkilerinde önemli görülen kişiler için cenaze duyuruları yapılmaktadır.

"Feriköy'ümüzün yerlilerinden benimde yıllarca komşuluk ettiğim, kapısı, sofrası herkese açık ablam, Şahin, Şaban ve İsmail Duman'ın anneleri KEZBAN DUMAN, geçirdiği kalp krizi sonucu vefat etmiştir. Vefat tarihi geçen hafta perşembe günü olup, yeni bilgim olduğu için ancak paylaşabildim. Kendisine. Allah'tan rahmet ailesine ve tüm sevenlerine başsağlığı diliyorum. Mekanı cennet olsun."

Bu paylaşımların iki temel işlevi olduğu görülmektedir: İlk olarak, Feriköy ile bağı olan bireyler, topluluk üyelerinin vefatını öğrenmekte ve yorumlar aracılığıyla taziyelerini ifade etmektedir. Bu aynı zamanda ilçenin geçmişindeki önemli figürlerin hatırlanmasına da hizmet etmektedir. İkinci olarak, etkileşimler vefat eden kişilerin anılarını öne çıkararak Feriköy'ün kimliğinin korunmasına ve geçmişten gelen kültürel mirasın ve anıların aktarılmasına katkıda bulunmaktadır.

Ancak, ilçenin tarihi içinde veya tarihi boyunca başka toplulukların varlığına rağmen, yalnızca Müslüman ve Türk cenazelerinin paylaşıldığı görülmektedir. Bu durum, ilçenin demografik yapısından bağımsız olarak, sayfanın içeriğinin ağırlıklı olarak Müslüman-Türk kimliğinden etkilendiğini düşündürülebilir. İslami olmayan geleneklerin topluluğun ifadelerinde temsil edilmemesi, kültürel temsil açısından bütüncül bir yapının eksikliğine işaret etmektedir.

Cenaze duyurularının yanı sıra iyi dileklerin yer aldığı günlük paylaşımlar da dikkat çekiyor. Özellikle "günaydın", "iyi haftalar", "mutlu cumalar", "iyi akşamlar" ve "mutlu pazarlar" gibi selamlaşmalar Feriköy sakinleri arasındaki etkileşimi ve topluluk duygusunu güçlendiriyor.

Dini ve resmi anma

Dini ve resmi anma günleri de Müslüman-Türk kimliği çerçevesinde ele alınmakta ve toplumun genel hissiyatını yansıtmaktadır. Başta Kurban Bayramı ve Ramazan Bayramı olmak üzere bayram kutlamalarının yanı sıra Öğretmenler Günü, Babalar Günü, Kız Çocukları Günü ve Uluslararası Anma Günü gibi günlerden de zaman zaman bahsedilmektedir.

Kadın Hakları Günü. Bu kutlamaların sıklıkla Atatürk ile ilişkilendirilmesi dikkat çekicidir. Örneğin, özellikle Öğretmenler Günü'nde "Özellikle Başöğretmen Mustafa Kemal ATATÜRK" gibi ifadeler sıklıkla kullanılmakta, Dünya Kadın Hakları Günü'nde de benzer çağrışımlar yapılmaktadır.

Cumhuriyet Bayramı ve Zafer Bayramı da genellikle doğrudan Mustafa Kemal Atatürk'e atıfta bulunularak coşkuyla kutlanmaktadır. Yaklaşık 60 kutlama mesajı ve yorumunda bu günlerle bağlantılı olarak doğrudan Mustafa Kemal Atatürk'ten bahsedilmektedir.

Bu bağlamda, bir üst kimlik olarak Türk kimliği, ilçe kimliğinin önüne geçmekte ve aidiyet ifadesi bu üst kimlik etrafında şekillenmektedir. Ancak, Ermeni, Rum, Yahudi ya da diğer etnik veya dini bayramlara ilişkin herhangi bir kutlama ya da atıf bulunmamaktadır. Topluluğun çeşitli demografik yapısına rağmen, bu gruplar sanal mahalle topluluğunda görünür bir şekilde temsil edilmemektedir.

Tarihi kişiler, şahıslar ve olaylar

Tarihi Şahsiyetler, Kişiler ve Olaylar kategorisi, topluluk içinde Atatürk'le ilgili hikâye ve anlatıların kayda değer varlığıyla karakterize edilmektedir. Dahası, diğer tarihi figürler bile sıklıkla Atatürk'le ilişkilendirilerek anılmaktadır. Örneğin, "Rahmetli Behlül amcanın kaşları Atatürk'ü andırırdı" gibi ifadeler duyulabilmektedir.

Bunun yanı sıra yerel esnaf, eğitimciler ve ilçeye adını veren kişilerle ilgili paylaşımlar da dikkat çekiyor. Bu anlatılar ilçenin kültürel mirasını ve kolektif hafızasını koruma amacına hizmet etmektedir. Örneğin, Feriköy'e adını verdiği inanan Ferry ailesi hakkındaki tartışmalar, ilçenin kimliğine katkıda bulunmanın yanı sıra tarihsel hafızasının aktarılmasında da önemli bir unsur olarak işlev görmektedir. "Beş kuşak vapurlar" başlıklı bir yazı bunun bir kanıtıdır. Ayrıca, "Feriköy'ün ilk sahipleri" başlıklı yazılar, Facebook'un doğası gereği tam okuyucu kitlesini tespit etmek zor olsa da, kültürel ve tarihi hafızanın korunması için önemli kanallar olarak hizmet vermektedir.

Ayrıca, bazı önemli olaylar da toplum içinde paylaşılmaktadır. Şiddetli kışlar, özellikle de 1987'deki sert kış hakkında yapılan tartışmalar geçmişte yaşanan zorluklara ışık tutmaktadır. Kayıtlara göre 1954 Aralık kışı, 1989 sel felaketi ve şiddetli yağışların yaşandığı 1987 kışı özellikle dikkat çekicidir. Ayrıca, zaman zaman "Bu esnafı hatırlıyor musun?" gibi sorularla "Terzi İsmail" ve "Nurcan Eczanesi'nden Ertan" gibi tanınmış isimler hakkında paylaşımlar yapılmaktadır.

Sonuç

İnternetin gelişimi ve topluluk oluşturma potansiyeli birçok yeni çalışmaya olanak sağlamıştır. Web 2.0 ile öne çıkan sosyal medya uygulamaları ve bu uygulamalardan doğan sanal topluluklar kimlik, kültür ve topluma yeni bakış açıları getirmiştir. Fiziksel ortamlarda var olan ya da dağılmaya yüz tutmuş topluluk yapılarını dönüştürdüler. Kentsel dönüşüm, göç ve değişen demografik kalıplar nedeniyle aşınan mahalle kimlikleri ve kültürleri, ifade için yeni yollar bulmuştur.

Facebook yüzlerce sanal mahalle topluluğuna ev sahipliği yapıyor. Bu platformlar öncelikle yüz yüze görüşemeyen komşular ve eski arkadaşlar için etkileşim fırsatları sunuyor. Ayrıca, kimlik ve kültürün korunmasını, aktarılmasını ve "yersizyurtsuzlaştırılmasını" kolaylaştırmaktadırlar.

Çok sayıda teorik yaklaşım, sosyal medya ve sanal mahalle topluluklarındaki topluluk dinamiklerini anlamayı amaçlamaktadır (Sundaram vd. 2012; Sarıkaya 2023a, Sarıkaya 2023b; Robaeyst vd. 2022). Chicago Okulu'na dayanan sembolik etkileşimcilik ve benlik ve toplumla ilgili teoriler, bu sanal alanlarda mahalle kimliğini ve kültürünü keşfetmek için yollar sunmaktadır. Sembolik etkileşimcilik, toplulukların bireysel etkileşimler yoluyla oluştuğunu öne sürer. Bireylerin iletişim kurduğu ve kimliklerini ifade ettiği sanal mahalle toplulukları bu kuramsal çerçeveye uyumludur. Ayrıca öz kimlik, kültür ve mekân gibi kavramların yeniden değerlendirilmesine olanak tanıyarak "dijital benlik" ve "yeni benlik alanları" gibi olguları akademik söyleme kazandırmaktadır.

Sanal topluluklardaki benlik sunumları birçok çalışmaya konu olmuştur (Zhou vd., 2024; Gottschalk, 2010; Fenton vd., 2023; Oloonabadi ve Baran, 2023). Ancak bu çalışma, sanal mahalle topluluğundaki etkileşimler içinde kimlik, kültür ve kültürel bellek ve komşuluk konularını ele alarak mevcut çalışmalardan ayrılmaktadır. Bu sanal topluluk, aşınan mahalle kimliklerini ve kültürlerini koruyarak bir ölçüde yeni bir mekânsal düzen oluşturmaktadır. Fiziksel mahallelerdeki yüz yüze etkileşimler azalırken, sanal topluluklar mahalleleriyle bağlantılarını sürdürmek isteyen bireyler için bir alternatif sunuyor. Fiziksel etkileşimlerin yerini tam olarak alamazlar da, uygulanabilir bir alternatif sunmaktadır. Sembolik etkileşimcilik sadece sosyal medya çalışmalarındaki tartışmaları beslemekle kalmaz, aynı zamanda toplulukları anlamak için sosyal medyadaki birey merkezli etkileşimlerin incelenmesini de kolaylaştırır.

Bu çalışma, sanal mahalle topluluklarına ilişkin ilk araştırmalardan birini temsil etmekle birlikte, salt sosyal medya araştırmasının ötesine geçmektedir. İnternetin etkileşimli doğası göz önünde bulundurulduğunda kimlik, kültür ve hafızanın yeniden ele alınması gerektiğinin altını çizmektedir. Gelecekteki çalışmalar, fiziksel ortamlardaki mahalle kimliklerinin ve aktarımlarının durumunu ve sanal mahalle topluluklarının kalıcılığını değerlendirmek için çok önemlidir. Sanal mahalle topluluklarının gelecekte nasıl bir seyir izleyeceği belirsizliğini korumaktadır. Bu topluluklar, fiziksel toplulukların azalmasına tepki olarak ortaya çıkmıştır. İki komşu mahallenin özellikleri farklılık gösterse de, her ikisi de sanal topluluklar içinde etkileşimi teşvik etmede aidiyet beyanlarının önemini altını çizmektedir. Bu çalışmaya paralel olarak, benzer bir proje aynı ilçe içindeki farklı mahalleler ya da tüm şehir için daha büyük ölçekte düşünülebilir. Ayrıca, gelecekte "sanal mahalle kimliği" veya "sanal mahalle kültürü" gibi yeni terimler ve oluşumlar ortaya çıkabilir. Bu oluşumlar fiziksel alandan bağımsız olarak var olabilir. Dahası, küresel göç eğilimlerinin sanal mahalle topluluklarını daha merkezi bir odak alanı haline getirebilir. "Ayrıca bu çalışma, kırsal topluluklarda görülenlere benzer şekilde göçle ilgili sanal topluluk projelerinin önünü açabilir. Ayrıca, sanal gerçeklik teknolojilerinin ortaya çıkmasıyla birlikte, sanal topluluklar kavramında değişimler yaşanma potansiyeli bulunmaktadır. Bu bağlamda, bu çalışma farklı sanal topluluk türleriyle karşılaştırma yapmak için bir temel sağlayarak gelecekteki araştırmalara rehberlik edecektir.

Komşu ilçeler arasındaki özellik farklılığı, ilçelerin ve mahalle yapılarının yalnızca coğrafi alanlardan ibaret olduğu düşüncesine meydan okumaktadır. Bu gözlemtopluluk oluşumlarının doğasına ilişkin yeni tartışmalar ve argümanlar ortaya çıkarmaktadır

Ayrıca, farklı kuşaklar arasında sanal topluluklara katılım, gelecekteki çalışmalar için anlamlı veriler sağlayabilir. Nitekim Fidan'ın (2023, s. 179) ve Gradim'in (2009) makalelerinde de belirtildiği üzere, kuşaklar arası sanal topluluklara katılım oranları göz önünde bulundurulduğunda, araştırmanın kuşak perspektifinden ele alınması yeni çalışmalara kapı aralayabilir.

Çıkar Çatışması Bildirimi

"Sosyal Medyadaki Sanal Mahalle/Semt Topluluklarında Etkileşimler ve Benlik Sunumları" adlı bu makalede, herhangi bir kurum, organizasyon veya kişiyle ilgili herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Akar, E. (2010). Sanal toplulukların bir türü olarak sosyal ağ siteleri – bir pazarlama iletişimi kanalı olarak işleyişi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 107-122.
- Alver, K. (2013). *Mahalle: mahallenin toplumsal ve mekânsal portresi*. Hece Yayınları.
- Assmann, J. (2018). *Kültürel bellek*. Ayrıntı Yayınları.
- Cheng, Z. C., & Guo, T. C. (2015). The formation of social identity and self-identity based on knowledge contribution in virtual communities: an inductive route model. *Computers in Human Behavior*, 43, 229-241.
- Çetiner, A. (1972). *Şehircilik çalışmalarında donatım ilkeleri*. İTÜ Mimarlık Fakültesi Yayını.
- Erkan, N. Ç. (2019). Mahalle odaklı katılımın mekânsal boyutları. In *Mahalle Odaklı Katılım* (pp. 55-66).
- Fenton, A., Keegan, B. J., & Parry, K. D. (2023). Understanding sporting social media brand communities, place and social capital: A netnography of football fans. *Communication & Sport*, 11(2), 313-333.
- Fidan, M. (2023). X, Y, Z ve gelecekteki Alfa, Beta, Gamma kuşakları: Kişilik tiplerinin kamusal yaşama katılım düzeyleri. In *Kişilikte Güncel Çalışmalar* (pp. 150-185). Nobel Bilimsel.
- Giddens, A. (1984). *The constitution of society: outline of the theory of structuration*. Univ of California Press.
- Gottschalk, S. (2010). The presentation of avatars in second life: self and interaction in social virtual spaces. *Symbolic Interaction*, 33(4), 501-525.
- Gradim, A. (2009). Digital Natives and Virtual Communities: Towards a New Paradigm of Mediated

- Communication. *Communication Studies*, 5, 53-73.
- Hewitt, J. P., & Shulman, D. (2019). *Benlik ve toplum: sembolik etkileşimci sosyal psikoloji* (B. Aktaş, Trans.). Bilge Kültür Sanat.
- Jerolmack, C., & Tavory, I. (2014). Molds and totems: nonhumans and the constitution of the social self. *Sociological Theory*, 32(1), 64-77.
- Juliadi, R., & Ardani, E. G. (2019). The interactivity of twitwar among social media influencer and followers on Twitter. *International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding*, 6(7), 110-118.
- Kutlu, M. (2016). *Nur*. Dergâh Yayınları.
- Landsberg, A. (2018). Prosthetic memory: the ethics and politics of memory in an age of mass culture. In *Memory and Popular Film* (pp. 144-161). Manchester University Press.
- Martinka, L. (2012). *How social media communities impact consumer behavior*. Gonzaga University.
- Mead, G. H. (2019). *Zihin, benlik ve toplum*. Heretik Yayınları.
- Oloonabadi, S. A., & Baran, P. (2023). Augmented reality participatory platform: A novel digital participatory planning tool to engage under-resourced communities in improving neighborhood walkability. *Cities*, 141, 104441.
- Parsell, M. (2008). Pernicious virtual communities: identity, polarisation and the web 2.0. *Ethics and Information Technology*, 10, 41-56.
- Reynolds, L. T. (1993). *Interactionism: exposition and critique*. Rowman & Littlefield.
- Rheingold, H. (1993). A slice of life in my virtual community. *Global Networks: Computers and International Communication*, 57-80.
- Rheingold, H. (2000). *The virtual community, revised edition: homesteading on the electronic frontier*. MIT Press.
- Ridings, C. M., Gefen, D., & Arinze, B. (2002). Some antecedents and effects of trust in virtual communities. *The Journal of strategic information systems*, 11(3-4), 271-295.
- Robaeyst, B., Baccarne, B., De Meulenaere, J., & Mechant, P. (2022). Online neighborhood networks: The relationship between online communication practices and neighborhood dynamics. *Media and Communication*, 10(2), 108-118.
- Robinson, L. (2007). The cyberself: the self-ing project goes online, symbolic interaction in the digital age. *New Media & Society*, 9(1), 93-110.
- Rodriguez, J. (2013). Narrating dementia: self and community in an online forum. *Qualitative Health Research*, 23(9), 1215-1227.
- Sankır, H. (2010). Toplumsal cinsiyet rollerinin anlamlandırılış biçiminin 'kadın sanatçı kimliği'nin oluşum sürecine etkileri. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar e Dergisi*, 9, 1-26.
- Sarıkaya, T. (2023a). *Kültürel belleğin, semt kimliğinin ve kültürünün şekillenmesinde ve yeniden üretilmesinde sanal toplulukların etkisi* [Doctoral dissertation, İstanbul Ticaret Üniversitesi].
- Sarıkaya, T. (2023b). The effects of interactions in virtual communities on social media in the shaping and reproducing of cultural memory, neighborhood identity, and culture. *Communication Paper Media Literacy and Gender Studies*, 12(24).
- Stevenson, C., Easterbrook, M., Harkin, L., McNamara, N., Kellezi, B., & Shuttleworth, I. (2019). Neighborhood identity helps residents cope with residential diversification: Contact in increasingly mixed neighborhoods of Northern Ireland. *Political Psychology*, 40(2), 277-295.
- Sundaram, H., Lin, Y. R., De Choudhury, M., & Kelliher, A. (2012). Understanding community dynamics in online social networks: a multidisciplinary review. *IEEE Signal Processing Magazine*, 29(2), 33-40.
- Tacirli, M. (2017). *K. bey mahallesi'nde gündelik hayat* [Unpublished master's thesis, Selçuk Üniversitesi].
- Türkan, O. (2021). İdari coğrafya ve yerleşme coğrafyası açısından mahalle kavramı. *Coğrafya Dergisi*, (42), 229-250.
- Van Dijk, T. A. (2015). Critical discourse analysis. In *The Handbook of Discourse Analysis*, 466-485.
- Zhou, C., Sun, Y., & Zhang, Y. (2024). Exploring the Impacts of Virtual Role Identification on Knowledge Sharing in Virtual Communities: A Perspective of Structural Symbolic Interactionism.